

ELÄMÄN KOULUSSA

30.3.1919

Kuta enemmän syvennymme tarkastamaan ihmissielun jälleensyntymismuistia, kuta enemmän syvennymme tutkimaan sitä järjestystä, joka ilmenee tässä jälleensyntymien sarjassa, sitä selvemmäksi meille käy, että tuollainen nimitys kuin elämän koulu on sopiva ja sattuu paikalleen. Mutta jos ihmiskuntamme olisi jätetty kokonaan oman onnensa nojaa, jos se täällä maan päällä eläessään olisi vain luonnon ja elämän lakin alainen, jos sen elämää ohjaisi ainoastaan karman, syysuhteen laki, jos ainoastaan kohtalo ohjaisi sen kulkua, niin silloin täytyisi meidän sanoa, että ihmiskunta käy ylen kovaa koulua. Jos asianlaita olisi näin, silloin ei koulu olisi oikein sattuva nimitys, sillä silloin ihmiskunta olisi jätetty yksin kulkemaan. Ihmiskunnan kehityshistoriassa on ollut tällaisiakin aikoja, ja sentähden H. P. Blavatskylä oli tapana sanoa: ”Ihmiskunta on suuri orpo”. Meidän ihmiskuntamme historiassa on pitkiä periodeja, ajanjaksoja, jolloin ihmiskunta on jätetty yksin, vain oman vapaan tahtonsa nojaan, ja sitten myös toisia periodeja, jolloin kaitselmus enemmän tai vähemmän ohjaa sen kulkua. Me emme oikeastaan voi sanoa, että voisimme ihmiskunnassa yleensä vielä nähdä vapaata tahtoa, sitä voi nähdä vain joissakin harvoissa yksilöissä, ihmiskunnan edelläkävijöissä. Sellaisesta ihmisestä, joka kulkee kehityksessään muun ihmiskunnan edellä, kuten Jeesus Kristuksesta tai Gautama Buddhasta, voi sanoa: ”Tuolla tavalla vaikuttaa ihmisessä vapaa tahto”, mutta muuten ihmiskunnassa yleensä saattaa vasta tulevina aikoina nähdä vapaata tahtoa. Mitä se sitten on, joka ihmiskunnassa nyt ilmenee?

Viime kerralla tulimme siihen, että on kolme voimaa, jotka ohjaavat ihmisen ja siis myös ihmiskunnan elämää. Ne ovat: kaitselmus, kohtalo ja vapaa tahto. Ja jos katselemme ajassa taakse päin, niin voimme nähdä, miten kaitselmus vaikuttaa ihmiskunnan elämässä, ja silloin voimme myös nähdä, minkä tähden on hyvä syy nimittää elämää kouluksi. Me saatamme nähdä, että ihmiskunnan ylä- ja ulkopuolella vaikuttaa eräitä voimia, joita voimme nimittää yhteisellä nimellä kaitselmukseksi, voimia joissa on vaikuttamassa aurinkokunnan suuren Logoksen ja mestarin johto. Aivan samoin kuin pieni lapsi ensin elää vanhempiensa turvissa ja nauttii heidän kasvatustaan, samoin myös ihmiskunta saa ensin kasvatusta kaitselmuksen hoivassa, ennen kuin se saattaa lähteä kulkemaan yksin. Meidän pitää ymmärtää ihmiskunnan historian alkuaikoja, niitä aikoja, jolloin tämä kaitselmuksen ohjaus alkoi ihmiskunnassa, jolloin ihmisten tuli ruumistua tänne tehdäkseen täällä kokemuksia, että osaisimme nähdä, miten kaitselmus edelleen ohjaa ihmiskunnan kehitystä.

Jos luomme silmäyksen ihmisrodun alkuaikoihin, siihen kulttuuriin jota nimitetään atlantilaiseksi kulttuuriksi, niin näemme periodin, johon on viitattu teosofisessa kirjallisuudessa ja johon me myös tahdomme ohimennen luoda pienen silmäyksen. Tässä periodissa, atlantilaisessa juurirodussa, ihmissielut ovat siinä kehityksen asteessa, jolloin ne vielä ovat oikeastaan aivan kokemattomia inhimillisen elämän suhteen, ne eivät ole vielä kokeneet mitään inhimillisen elämän tarjoamia vaikeuksia ja niistä johtuvia kehityksen mahdollisuuksia. Nyt emme ajattele atlantilaisen sivistyksen myöhempiä aikoja, vaan niitä aivan alkuaikoja, jolloin ihminen ei vielä ole kokenut elämän vaikeuksia, eikä siis ole vielä käynyt mitään koulua elämässä. Näinä alkuaikoina ei siis voida vielä puhua elämän koulusta, vaan vasta myöhemmin, kun elämän kokemukset alkavat muodostua yhä vaikeammiksi, saatamme puhua elämän koulun alkamisesta, ja silloin alkaa myös näkyä kaitselmuksen johto elämässä. Me huomaamme, että kun ihminen alkaa astua elämän kouluun, niin kaitselmus ohjaa sitä viisaalla tavalla. Ihmissielut ovat eri ikäisiä, ne ovat eri aikoina syntyneet ihmisiksi eläinkunnasta, joka ei ollut maan päällä, vaan ns. kuumavantarassa. Siitä seuraa, että sielut ovat erilaisia, eri ikäisiä kehityksensä puolesta. Ja kun katsomme sitä aikaa, jolloin elämän koulu toden teolla alkoi kaitselmuksen johtamana, kun ajattelemme viidennen juurirodun alkuaikoja ja tarkastamme, millä tavalla kaitselmus silloin ohjasi ihmiskuntaa käytännöllisessä elämän koulussa, niin näemme, että näihin alkuaikojen sivistyksiin otettiin sieluja, sillä tavalla, että ensin niihin ruumistuivat nuoremmat, vähemmän kehittyneet sielut, ja vasta myöhemmin saivat tulla mukaan vanhemmat ja enemmän kehittyneet sielut. Sillä tavalla aina

tapahtuu, jos ajattelemme kulttuurin ja yhteiskuntaelämän syntyä, kun uusi sivistys on luotava. Mitä sitten on se läksy, joka sivistyksen alkuaikoina on ensiksi opittava ja saatava aikaan, että itse kulttuuri, itse alkuperäinen yhteiskunta voitaisiin perustaa? Mitä on se, jota sellaisen ihmissielun, joka ei vielä ole käynyt varsinaista elämän koulua, pitää ensin saada kokea? Se on työ. Ihmisen pitää ensiksi oppia tekemään työtä, sillä hän on luonnostaan laiska. Jos ajattelemme elämän koulun ensimmäistä luokkaa, niin siinä on ensimmäinen kokemus se, että ihmisen pitää oppia työtä tekemään. Se on ensimmäinen läksy, ja sentähden on aivan välttämätöntä jokaisessa sivistyksessä, että on työtä tehtävä. Se on aivan välttämätöntä jokaisessa yhteiskunnassa ja sivistyksessä elämän, maailman olosuhteiden takia. Tämä läksy kuuluu sille ihmisluokalle, joka on jokainen sivistyksen ja yhteiskunnan perustuksena, pohjana, ja jota noina viidennen kulttuurin alkuaikoina kutsuttiin nimellä ”shuudrat”. Tässä ensimmäisessä luokassa tottuivat ihmiset tekemään työtä, mutta aivan ilman mitään huolia. Se eli aikaa, jolloin ihmiset olivat korkeiden olentojen, kehittyneiden sielujen, mestariolentojen eli rishien johdettavina, ja elämä oli niin järjestetty, että siinä alimmassa luokassa opittiin työtä tekemään, mutta ilman mitään huolia. Kaikki, missä vaaditaan huolta, kuuluu johtajille. Alimmassa luokassa tehdään työtä ja nautitaan elämästä. Elämä on niin järjestetty, että työtä tekevä luokka saa iloita elämästä. Jos ajattelemme ihmissielua psykologiselta kannalta ja kysymme, mitä tämä ensimmäinen läksy kehitti ihmisen sielussa, niin vastaus kuuluu: se kehitti aivan määrättyä temperamenttia. Se kehitti sitä temperamenttia, jota vanhan jaotuksen mukaan kutsutaan flegmaattiseksi temperamentiksi. Me pidämme kiinni tästä vanhasta nelijaosta, sillä se on lähinnä tekemisissä ihmissielun kokemusten kanssa. Me näemme, että tässä ensimmäisessä, shuudrain luokassa, jota voi myös kutsua palvelevaksi luokaksi, kehittyi flegmaattinen ominaisuus. Se on hidaskäyttöinen ja laiska luonne, jonka pitää päästä tekemään työtä päästäkseen laiskuudesta. Se nauttii aistillisesti, se syö ja juo, se pitää kaikesta aistillisesta toiminnasta. Siinä kehittyi flegmaattinen luonteen ominaisuus.

Sitten kun ihminen on siinä luokassa jotain kokenut ja oppinut työtä tekemään, niin kaitselmus näkee, että se ihminen saa siirtyä toiseen luokkaan. Silloin kaitselmus johtaa niin, että se ihmissielu jälleensyntyessään syntyy toiseen yhteiskuntaluokkaan. Tätä yhteiskuntaluokkaa kutsuttiin sanskritinkielisellä nimityksellä ”vaishjat”, joka merkitsee kauppiaita. Ja me voimme sanoa, että tähän luokkaan kuuluu paitsi kauppiaita koko ns. omistava luokka, maanviljelijät, liikemiehet jne., yleensä kaikki, joilla on suuri omaisuus. Tämä toinen yhteiskuntaluokka on omistava luokka. Kun ihminen syntyy tähän luokkaan, niin se merkitsee, että hän on käynyt ensimmäisen luokan koulua niin paljon, että hän on oppinut työn halua. Ihmisen sielussa pitää asua halua työhön, ennen kuin se saattaa siirtyä toiseen luokkaan. Se näkyy eetteriruumiissa, sillä kaikki mitä ihminen elämän koulussa oppii, painuu eetteriruumiiseen, ja kun siinä on työn halua, niin silloin ihminen saa siirtyä toiseen luokkaan.

Nyt kohtaavat ihmistä huolet. Hänen pitää aina suunnitella, ajatella ja odottaa tuloksia, ja se tuottaa hänelle sekä iloa että surua. Surut ja ilot sekä huolet vaihtelevat hänen elämässään. Ensimmäisessä luokassa ihmisellä ei ole suruja eikä pettymyksiä, ne olivat poistetut hänen elämästään, mutta toisella yhteiskuntaluokalla on taloudellisia, ekonomisia huolia, ja ne kehittävät ihmisessä uutta temperamenttia, jota kutsumme sangviiniseksi temperamentiksi. Tämä temperamentti on vaihteleva ja vaappuva. Milloin se on iloinen ja onnellinen, milloin putoaa alakuloisuuden kuiluun. Ensimmäisessä luokassa ihminen oppi rakastamaan työtä, mitä hänen siinä pitää oppia tässä toisessa luokassa ja temperamentissa? Hänen pitää oppia ajattelemaan yhteistä hyvää. Hänen pitää ajatella, miten omaisuutta kartutetaan ja menestyksellä hoidetaan, hän ei saa ajatella itseään. Kuinka häntä kaitselmus tässä ohjaa? Ihmisen pitää ajatella kansansa vaurastumista, isänmaansa hyvää. Ja kun ihminen on oppinut tätä omistavan luokan läksyä, yhteishyvän läksyä, niin kaitselmus ohjaa, että hän saa syntyä kolmanteen luokkaan ja tehdä uusia kokemuksia.

Tätä kolmatta yhteiskuntaluokkaa nimitetään sanskritinkielellä nimellä ”kshattrijjat”, joka merkitsee sotilaita. Se on aseistettu sotaväen luokka, jota voisimme kutsua myös puolustavaksi luokaksi. Tässä luokassa ihmissielun tehtävä on puolustaa isänmaata, antaa henkensä alttiiksi ja

puolustaa oikeutta. Tässä luokassa ollessaan ihminen ei saa ajatella omaa elämäänsä, ei niitä vaaroja, jotka sitä uhkaavat, vaan hänen pitää ajatella oikeutta. Ihmisen pitää antaa henkensä alttiiksi, jos oikeus ja isänmaan onni vaatii. Ensin hänen pitää oppia työn halua, sitten omistamisen halua yhteishyvän takia, ja nyt antaa henkensä alttiiksi. Siinä kehittyy ominaisuus, jota kutsutaan koleeriseksi temperamentiksi. Mitä on tämä temperamentti? Se on sellainen luonne, joka tahtoo tehdä aina oikein. Se on oikeuden puolustaja, se ei kysy muuta kuin oikeutta. Tämä luokka, kshattirija-kasti, on voimakas, hallitseva luokka, joka ei siedä vastaan sanomista, mutta joka vaatii eniten itseltään. Se on kestävä, sitä eivät saata mitkään vaikeudet estää, mitkään vaarat masentaa. Kun se päättää jotakin, niin se tekee sen välittämättä itsestään. Mitä tahansa sille tapahtuukin, niin se ei siitä välitä. Sekin tahtoo yhteistä hyvää, mutta se panee henkensä alttiiksi. Kolmannen luokan läksyyn kuuluu olla välittämättä itsestään. Ihminen ei saa ollenkaan ajatella itseään, vaan oikeus ja velvollisuus ovat hänelle aina ensi sijalla.

Kun ihminen on käynyt tätä kolmannen yhteiskuntaluokan koulua ja sen ominaisuudet ovat painuneet hänen eetteriruumiiseensa, niin hän saa syntyä neljänteen luokkaan, joka on sanskritinkielellä ”brahminit” eli opettajat. Opettajaluokkaan syntyvät ne sielut, jotka ovat oppineet kaikki edelliset läksyt, sillä he ovat oikeutetut kaikkeen kulttuuriin, kaikkeen sivistykseen ja henkiseen kehitykseen. Ei työn tekeminen, omistaminen ja henkensä alttiiksi paneminen merkitse mitään, ellei sen takana ole jotakin vielä korkeampaa. Ihmisen pitää luoda kulttuuria, sivistystä maan päälle, ja siinä samalla itse kehittyä henkisesti.

Jos palvelevassa luokassa on silmämääränä työ ja ahkeruus, omistavassa luokassa yhteishyvä ja puolustavassa luokassa velvollisuus ja oikeus, niin neljännessä, opettajaluokassa on silmämääränä totuus. Totuuden pitää merkitä ihmiselle enemmän kuin mikään muu. Hänen pitää tehdä työtä totuuden puolesta ja totuudessa elämällä, siinä työtä tekemällä hänen pitää hyödyttää kaikkia yhteiskuntaluokkia. Ihmisen pitää olla aina valmis vaikkapa henkensä heittämään totuuden puolesta millä hetkellä tahansa. Totuuden puolesta hän kärsii, totuuden puolesta hän ajattelee kaikkien hyvää ja totuuden puolesta hänen pitää osata kuolla millä hetkellä tahansa. Silloin ihminen kuuluu opettajaluokkaan, hän kuuluu sivistyneistöön, hengen aateliin ja silloin ihmisessä kehittyy melankoolinen, surumielinen temperamentti. Tämä temperamentti kehittyy ihmisessä, kun hän ymmärtää, että ihmisen pitää henkisesti kehittyä, kun hän oppii ajattelemaan, että ulkonainen elämä ei itsessään merkitse mitään, ellei ihmisellä ole sisässään jotakin, joka pysyy.

Me näemme, että ihmissielut saavat käydä koulua monen, monen ruumistuksen aikana ja vähitellen siirtyä luokalta luokalle kaitselmuksen johdon alaisina. Jos on jokin ihminen, joka on käynyt kaitselmuksen koulua joka luokalla, niin hänen eetteriruumiiseensa ovat painuneet kaikki temperamentit. Se merkitsee, että hänen olemuksessaan piilee mahdollisuus kaikkiin temperamentteihin. Nyt ei ole kuitenkaan sanottu, että kaikki ihmissielut ehtivät käydä tätä koulua joka luokassa silloin, kun korkeat olennot, rishit, vielä olivat ihmiskunnan johdossa. Ehkä suuri osa ihmisistä ei ehtinyt käydä kaikilla luokilla kaitselmuksen koulua, ehkä kaitselmuksen johto lakkasi, ennen kuin kaikki läksyt oli opittu. Suuri, oikea kaitselmus alkoi vetäytyä syrjään ja ihmiskunta jätettiin yksin kulkemaan siinä merkityksessä, että ihmiskunta jätettiin turvautumaan omaan tahtoonsa. Ihmississä heräsi vähitellen oma tahto, heidän oma tahtonsa pääsi valtaan, kun kaitselmus vetäytyi pois.

Me näemme, että nykyisessä yhteiskunnassa, viidennen juuriroduin viidennessä sivistyksessä, kaitselmus ei johda ihmissieluja samalla tavalla kuin aikaisemmin, vaan nyt syntyy ihmissielussa tahto, joka vaikuttaa hänen syntymäänsä. Nyt ei voida enää noudattaa alkuperäistä ohjelmaa, kun viisaat eivät ole enää johtamassa, vaan nyt on niin, että sielut saavat syntyä sekaisin. Ihminen voi syntyä mihin luokkaan tahansa, aivan riippumatta henkisestä kehitysasteestaan. Itse luokat pysyvät, ne ovat aina olleet olemassa, sillä ne ovat luonnon mukaiset. Se luokka, millä nykyisin on eniten sanan valtaa, on kolmas luokka, sotilasluokka, mutta me voimme ajatella olotilaa, jossa se luokka olisi jäänyt pois. Me voimme ajatella, että se on puolustava luokka, ja se voi joutua pois, kun ihmiskunta omaksuu aseettomuuden. Se ei kuitenkaan merkitse, että sen

antama kokemus jäisi tarpeettomaksi ja joutuisi pois. Tämä luokka voi muuttaa luonnettaan, mutta se ei joudu kokonaan pois, sillä sen antamassa läksyssä on puolia, jotka eivät vähimmässäkään määrässä poikkeakaan oikealta tieltä.

Ihmiskunta on nykyin jaettu näihin yhteiskuntaluokkiin, ja työ niissä muodostuu erilaiseksi, mutta kun sielut alkuperäisessä yhteiskunnassa kaitsemuksen ohjauksesta syntyivät aina määrättyyn luokkaan, niin nyt ne sen sijaan saavat syntyä omasta tahdostaan, ja silloin ne saavat syntyä sekaisin. Tästä johtuu, että ihmisten kokemukset ovat muodostuneet hyvin kirjaviksi ja sekaisiksi. Tämä uusi asiain tila on tuonut ihmiskunnalle hyvin paljon erilaisia kokemuksia. En sano, että se olisi väärin. Sekin on elämän koulua, mutta sellaista koulua, josta kaitseminen on vetäytynyt syrjään, ja siksi siitä on syntynyt sekasorto.

Nyt on huomattava muuan seikka. Koska kaikki ihmissielut eivät ehtineet käydä koulua joka luokassa ennen kuin kaitsemuksen johto lakkasi, vaan suuri osa jäi vaille varsinkin neljännen luokan antamia kokemuksia, ja koska nyt myös neljännen luokkaan saa syntyä sieluja, jotka eivät henkisesti ole vielä vastaavalla kehitysasteella, niin on neljännen luokan läksy jonkun verran muuttanut muotoaan. Mitä siis on se, jota sielu nyt saa kokea neljännessä luokassa? Se saa kokea, että elämässä kulkee tie jotakin henkistä todellisuutta, henkistä täydellisyyttä kohti. Ihmisen sielu on kutsuttu tässä yhteiskuntaluokassa ollessaan näkemään puhdistuksen tien, ihmissielun silmien eteen kangastaa puhdistuksen tie, ei vielä varsinainen vihkimysten tie. Ihmisen pitää nähdä, että hänen pitää puhdistua kaikesta pahasta, kaikesta heikkoudesta, kaikesta synnistä. Sitä hän silloin nimittää elämän portiksi eli täydelliseksi vihkimyksen portiksi. Tässä yhteiskuntaluokassa ihmissielun pitää nähdä puhdistuksen tie ja vihkimyksen portti. Ihminen näkee kuin vähän eteenpäin, hän näkee, että hänen edessään on puhdistuksen tie, että hänen pitää vapautua kokonaan synnistä, että hänen pitää voittaa paha ja syntyä voidakseen kehittyä henkisesti. Sellainen kokemus ihmiskunnan kehityksen suhteen hänen pitää saavuttaa. Se on uskonnollinen kokemus. Siitä puhuvat kaikki uskonnot ja ne kaikki tahtoisivat, että ihmissielu näkisi elämällä olevan vakavan tarkoituksen ihmisen suhteen. Se tarkoitus on, että ihminen vapautuu synnistä ja pahasta ja näkee henkisen kehityksen tien.

Kun ihmiset nyt syntyvät ristiin ja sekaisin eri luokkiin, niin me kysymme: Kuinka ihminen nyt voi saada tuon näkemyksen, millä tavalla katselmuksella ja elämällä järjestää nyt, että ihminen näkee puhdistuksen tien ja vihkimyksen portin? Se on aivan erikoinen tapaus. Kun yhteiskuntaluokat eivät enää ole tarkoitustaan vastaavia alkuperäisessä mielessä, niin täytyy käyttää toisia keinoja. On olemassa toisia keinoja, millä tavalla ihmissieluja näissä nykyisissä yhteiskuntaluokissa koetellaan. Kun ihmissielu on käynyt kaikissa yhteiskuntaluokissa, kun hän on saanut syntyä kaikkiin luokkiin kokemaan ja oppimaan, kun hän on saanut kaikki kokemukset, mitkä ihminen oman tahtonsa varassa eläessään voi saada nykyisissä yhteiskuntaluokissa, niin silloin, kun hän alkaa tulla kehityksessään sille kohdalle, että hänen pitää saada nähdä, mitä elämä on, silloin kaitseminen heittää häneen pienen silmäyksen ja asettaa hänet koetukselle. Se tapahtuu ihmiselle, kun hän ei vielä kulje puhdistuksen tiellä eikä vihkimysten tiellä. Ihminen asetetaan koetukselle. Mikä on se koetus? Se on siinä, että sen sijaan, että ihminen saisi syntyä johonkin tiettyyn yhteiskuntaluokkaan ja saisi nauttia kaikkea sitä hyvää, mitä siinä luokassa ihmiselle kuuluu, hän syntyy sellaiseen tilaan, jossa hän ei saa mitään. Hän syntyy köyhiin, erittäin huonoihin olosuhteisiin, hän ei saa kasvatusta eikä oppia. Hänet asetetaan koetukselle: ”Näytä, mitä elämä on! Näytä, että tunnet ja tiedät, mitä elämä on; näytä, että tahdot tehdä työtä; näytä, että osaat ajatella yhteistä hyvää; näytä, että sinun sisälläsi elää halu Jumalaan, totuuteen, halu palvella lähimmäisiäsi, halu auttaa kaikkia ihmisiä!” Henkisessä elämässä asetetaan ihmissielulle nämä kysymykset sen jälkeen, kun hän on luonnon lahjana saanut syntyä eri yhteiskuntaluokkiin. Kun hän on ensin saanut palvelevassa luokassa oppia työtä tekemään, sitten saanut koota omaisuutta ja hallita, ja lopuksi saanut korkeimmassa ja viimeisessä luokassa elää sivistynyttä elämää, jossa on saanut oppia, niin sitten heitetään paaria-elämään. Monta kertaa häneltä silloin elämä kysyy: ”Ajatteletko itseäsi vaiko toisia ihmisiä? Oletko valmis tarttumaan aseihin, oletko valmis valehtelemaan ja tekemään mitä vääräyksiä tahansa, vai seisotko totuuden puolella, maksoi mitä maksoi? Osaatko panna arvoa

sivistykselle, henkiselle elämälle ja opille? Oletko valmis työskentelemään sivistyksen ja kulttuurin eteen, osaatko olla valmis siihen, vaikka elämä on riistänyt sinulta kaiken? Voitko sanoa itsellesi: minä olen ihminen, ja se, että olen ihminen, merkitsee, että minä tahdon tehdä työtä. Se merkitsee, etten tahdo olla itsekäs vaan epäitsekäs ihminen, se merkitsee, etten tahdo tehdä kenellekään väkivaltaa, vaan seison aina oikeuden puolella. Se merkitsee, että pyrin henkisesti kehittymään ja rakastan sivistystä, kulttuuria ja henkistä elämää yli kaiken?” Ja jos ihminen osaa omalla elämällään vastata tähän kysymykseen tyydyttävällä tavalla, osaa vastata sieluna, silloin hän saa nähdä puhdistuksen tien ja vihkimyksen portin. Silloin, ja vasta silloin hän saa sen nähdä, mutta sitä ennen hänen on pitänyt osata vastata tällä tavalla elämän kysymykseen. Silloin hän saa nähdä, että elämässä on puhdistuksen tie, joka vie kerran elämän portille, vihkimyksen portille. Ja kun hän on tehnyt tämän kokemuksen, on nähnyt vihkimyksen portin ja puhdistuksen tien, joka sille johtaa, ja tyydyttävästi, ellei kiitettävästi vastannut elämän kysymykseen, silloin hänen elämänsä, hänen sielullinen ja henkinen elämänsä alkaa uuden periodin. Silloin hänen elämänsä tunnuslauseeksi, hänen elämänsä perussäveleksi tulee eräs lause, jonka Jeesus Kristus lausui, ja joka evankeliumista kirkkaana loistaa: ”Etsikää ensin Jumalan valtakuntaa, niin kaikki muu teille annetaan!” — Ensi sunnuntaina tahdon puhua tästä Jumalan valtakunnan etsimisestä ja mitä siitä seuraa.